

Макровець О.
магістрант II-го курсу спеціальності 106 Географія
Науковий керівник – доц. Поплавська І. В.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Оскільки ризик є економічною категорією, на його величину можна впливати через формування і реалізацію стратегії, використання певних засобів, принципів, тобто через створення своєрідного механізму управління ризиками.

Роботи з управління ризиком можуть виконуватися залежно від розмірів та економічного становища туристичного підприємства спеціальним структурним підрозділом або спеціально призначеним співробітником туристичного підприємства – ризик-менеджером.

Незважаючи на різноманіття і невизначеність в організації робіт, можна виділити деяку типову послідовність основних методичних етапів, наведену на рисунку у вигляді послідовності дій (рис.1):

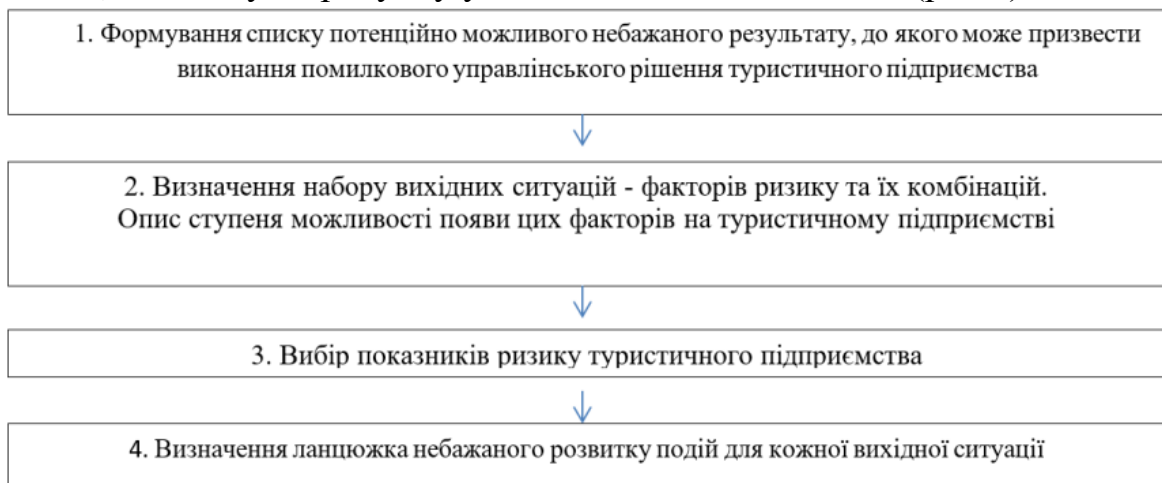

Рис. 1. Послідовність основних етапів організації робіт з управління господарськими ризиками [5]

На першому етапі створюється список потенційно можливих небажаних фінальних подій, до яких може призвести реалізація пробного варіанту господарського рішення на даному туристичному підприємстві. Для отриманого списку формується набір кількісних і якісних характеристик ланцюжків небажаного розвитку подій, що призводять до небажаних економічних результатів. Набір характеристик ланцюжків небажаного розвитку служить основою для вибору показників рівня господарського ризику.

На другому етапі визначається набір вихідних ситуацій – факторів ризику і комбінацій факторів ризику (профіль ризику), можливість реалізації яких буде прийматися в розрахунок при подальшому аналізі, і описується ступінь можливості прояву цих факторів. По суті саме на цьому етапі вибирається математична модель опису невизначеності ситуації прийняття рішення.

На третьому етапі на основі раніше обраних кількісних і якісних характеристик ланцюжків небажаного розвитку подій і з урахуванням прийнятого типу математичної моделі невизначеності вибираються показники ризику.

На четвертому етапі для кожної вихідної ситуації визначаються ланцюжки небажаного розвитку подій, які можуть бути наслідком даної вихідної ситуації або прояви деякого фактора господарського ризику, а потім на основі розроблених моделей оцінюються і інтерпретуються отримані значення вибраних показників ризику даного пробного рішення.

Роботи першого та другого етапів пов'язані з поглибленим вивченням пробного варіанту рішення, інформації про стан підприємства і навколишнього економічного середовища, а також прогнозу та іншої релевантної інформації. У той же час результатом робіт третього і четвертого етапів повинні стати конкретні судження про найбільш ризиковані "критичні" елементи пробного рішення і загальна характеристика змін в положенні туристичного підприємства в разі прийняття даного пробного рішення для реалізації.

Розглянемо методику виконання перших двох етапів – аналізу господарського ризику туристичного підприємства, засновану на виявленні факторів господарського ризику та побудові профілю ризику. Перший етап комплексу процедур полягає в підготовці базового глобального «Переліку факторів господарського ризику в діяльності туристичного підприємства». На другому етапі здійснюється перехід від базового переліку до побудови профілю ризику конкретного туристичного підприємства. Профіль ризику визначається на основі вибору з переліку (або доданих до нього) тих факторів господарського ризику, що релевантні даному туристичному підприємству і сформованій ситуації ризику [4].

Результатом аналізу господарського ризику туристичного підприємства є побудова профілю ризику туристичного підприємства на основі експертного виявлення та оцінювання списку релевантних факторів господарського ризику [2]. В експертних процедурах структурований глобальний перелік факторів господарського ризику використовується в якості базового інформаційно-методичного ресурсу.

Профіль ризику є динамічною характеристикою рівня показників економічного зростання туристичного підприємства, своєрідним динамічним поданням «ризикогенного» вигляду підприємства у вигляді рангового переліку факторів ризику, взятих у сукупності з оцінками можливості їх прояву. Профіль ризику змінюється з часом у міру прийняття господарських рішень, зміни зовнішніх умов функціонування туристичного підприємства і кон'юнктури в тому секторі ринку, в якому працює дане туристичне підприємство, і т.п. При регулярній актуалізації можна, порівнюючи профілі, побудовані в послідовні моменти часу, судити про характер і тенденції зміни ситуацій ризику для даного туристичного підприємства та планувати на цій основі адекватні антиризикові заходи [3].

Сенс побудови профілю ризику полягає в тому, щоб виявити всі господарські ризики, притаманні туристичному підприємству в даний період, і розподілити їх за ступенем впливу на економічне зростання туристичного підприємства. Для цього, визначивши спектр можливих для даного туристичного підприємства господарських ризиків, кожному з них експертним шляхом присвоюється ваговий коефіцієнт (окремо за кожним фактором успіху туристичного підприємства). Потім для кожного господарського ризику визначається (також експертним шляхом) ступінь можливості його прояви – суб'єктивна ймовірність. Перемноживши по кожному господарському ризику обидва показники – ваги і ймовірності прояви, отримуємо бальну оцінку господарського ризику. За кожним фактором успіху відберемо внутрішні господарські ризики, що мають бальну оцінку вище середньої. Набір таких ризиків за кожним фактором успіху туристичного підприємства і формує профіль релевантних господарських ризиків. Тобто саме на ці господарські ризики необхідно звернути увагу при плануванні управлінських заходів.

Для отримання оцінки рівня господарського ризику туристичного підприємства може знадобитися додаткова інформація і більш потужні і тонкі засоби її обробки. Наприклад, можна залучити до розгляду інформацію про попередні акти аналізу ризику. Такі оцінки і особливо динаміка їх зміни дають цінний вихідний матеріал для розробки антиризикових заходів [1].

Ефективне управління господарськими ризиками створює передумови для збалансованого економічного зростання підприємства. Якщо не проводити оцінку господарських ризиків, то буде втрачатися основна можливість запобігання їх наслідків, тобто ризики в таких умовах стануть некерованими, оскільки буде відсутня кореляція між господарськими ризиками та показниками факторів успіху туристичного підприємства.

Список використаних джерел

1. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, – 2000. – 292 с.
2. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.
3. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості підприємства / Заюкова М.С., Мороз О.В., Кравченко Т.М. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2004. – 156 с.
4. Кизим М.О. Збалансована система показників: Монографія / М.О. Кизим, А.А. Пилипенко, В.А. Зінченко – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2007. – 192 с.
5. Оцінка ефективності діяльності компанії. Практичне керівництво з використання збалансованої системи показників: Пер. з англ. – К.: Видавничий дім, 2003. – 304 с.

Миколів О.

*магістрантка II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – викл. Рудакевич І. Р.*

АНАЛІЗ РИНКУ ПРОДУКТІВ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Курорти Західної України не перший рік дивують темпами розвитку і популярністю серед гостей з інших країн. Важливим поштовхом для перевтілення, за умови хорошого господарювання, стала нова адміністративна реформа децентралізації влади. Громади на території яких функціонують курорти почали яскраво себе популяризувати і модернізуватися, адже від кількості туристів, залежить дохід громади та можливість її розвитку.

Метою даної публікації є характеристика наявних пропозицій відпочинку з рекреаційною метою у Західній Україні, ступінь зацікавленості ними іноземними туристами.

Перш за все важливо окреслити радіус території яку буде проаналізовано. Використовуючи словосполучення «Західна Україна», маємо на увазі території Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської, Волинської, Рівненської, Хмельницької, Чернівецької та Закарпатської областей. Цей регіон носить таку назву ґрунтуючись на історичних аспектах, традиціях та звичаях які тут побутують.

Популярність українських курортів серед іноземців, обумовлено в першу чергу унікальними лікувальними властивостями. Широка пропозиція послуг здравниць також є фактором, що впливає на вибір іноземних гостей. В Західному регіоні України представлені: бальнеологічні курорти; бальнеогрязеві курорти; кліматичні курорти.